

INTERNET?

INTERNET?

M. Rafajdus

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave,
Slovenská republika

Abstrakt

Od vzniku internetu ubehlo 40 rokov vývoja. Je to hrozba alebo vízia novej budúcnosti? Hlavným zámerom príspevku nie je dať odpoveď, ale motivovať k zamysleniu sa nad pozitívnym a negatívnym vplyvom internetu a IKT na mladú generáciu. Cieľovou skupinou prezentovaného prieskumu sú študenti vysokoškolského štúdia Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave, ktorí boli oslovení formou dotazníka. Príspevok prezentuje problematiku schopností a zručností študentov FZaSP využívania IKT. Prieskum je realizovaný dotazníkovou metódou a prezentovaný grafickým znázornením. Príspevok sa sústreďuje nielen na otázky týkajúce sa vplyvu na edukáciu cieľovej skupiny, ale aj na celkový životný štýl s presahom do života všetkých generácií. .

Kľúčová slova: Internet. IT gramotnosť. Adaptácia. Pripravenosť. Výučba.

Abstract

Forty years of development of the Internet has passed since its origin. Is the Internet a threat or a vision of the new future? The main focus of this paper is not delivering an answer, but motivating for thinking about positive and negative influences of the Internet and ICT for younger generation. The target group of the presented survey are university students of the Faculty of Health and Social Care of Trnava University in Trnava, who were addressed by the questionnaire. The paper focuses on the mentioned students' abilities and skills of using ICT. The survey is carried out using the questionnaire and presented in graphs. The paper focuses not only on the questions referred to the influence of the Internet on target group education, but on the overall life style penetrating into the life of all the generations.

Keywords: Internet. IT Literacy. Adaptation. Readiness. Education.

Úvod

Internet sa začleňuje každým rokom viac a viac do našich životov – je našou potrebou, priateľom i pomocou. Cieľom prednášky je navodiť zamyslenie sa nad smerovaním, budúcnosťou a využívaním internetu v rozvíjajúcej sa komunikačnej spoločnosti. Môže sa pomenovať komunikačná spoločnosť, či vyvíjajúca sa komunikačná spoločnosť? Ako prijímame a adaptujeme sa na rýchly pokrok? Internet je úžasný nástroj pre moderný svet, vo všetkých aspektoch života, ako je podnikanie, obchod, výskum a vzdelávanie. Taktiež aj

prístup k informáciám, ktorých je veľké množstvo dostupné prostredníctvom internetu. Poprední svetoví vedci, ktorí sa zaoberajú internetovou komunikáciou a novými technológiami v oblasti komunikácie, tvrdia, že internet síce rozširuje obzory, ale má tiež negatívny vplyv na človeka. Človek v dospelujúcom veku je najzraniteľnejší. Preto aj záujem o jeho pozornosť a edukáciu by mal byť na mieste.

Ciel prieskumu

Našu pozornosť sme sústredili na prieskum študentov v študijnom odbore sociálna práca, verejné zdravotníctvo, ošetrovateľstvo v dennej forme bakalárskeho stupňa vysokoškolského štúdia. Zamerali sme sa na oblasť ich IKT znalostí a používania webových aplikácií a samotného vnímania a ich súžitia s internetom.

Metodika a realizácia prieskumu

Na získanie potrebných údajov sme si zvolili dotazníkovú metódu značného územného rozptýlenia respondentov – študentov. Regionálne bol pomer rozdelený na kraje – kde najvyššie zastúpenie tvoril trnavský kraj, trenčiansky a žilinský kraj. Dotazník bol anonymný a účasť na prieskume bola dobrovoľná. Dotazník obsahoval 30 položiek, z ktorého tvorilo 15 poloopených, 1 otvorená a 14 zatvorených otázok. Prieskum bol realizovaný v priestoroch Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave v období mesiacov september – október 2009. Dotazník bol určený respondentom - študentom prvého ročníka vo vekovej kategórii 18 až 27 rokov, študujúcich v študijnom odbore sociálna práca, verejné zdravotníctvo a ošetrovateľstvo. Na našej fakulte je vyšší počet žien ako mužov z dôvodu sociálno-zdravotníckeho zamerania, mužov sa zúčastnilo na prieskume 11 a žien 106. Z uvedeného vyplýva, že prieskumnú vzorku spolu tvorilo 117 študentov – respondentov. Výsledky prieskumu boli štatisticky vyhodnotené.

Výsledky

V pomere ukončeného stredoškolského vzdelania sa presvedčujeme o tom, že podiel žien vyšší ako mužov – 41% ukončilo Strednú zdravotnícku školu, 37% gymnázium, 16% obchodnú akadémiu a 6% školy iné.

Je zaujímavé že každý rok vzrastá počet PC na osobu ako Desktopov, tak aj Notebookov – v položenej otázke je vidieť pomer, že stolný PC aj notebook vlastní 29 respondentov . Z toho len notebook vlastní 73 opýtaných. Rýchlosť doby sledujeme aj v pomere narastajúceho počtu mobilných telefónov na osobu a v takom tempe narastá aj pomer používania prenosných PC na osobu.

V jednej z otázok sa presvedčujeme, že pripojenie k online svetu je späť už s naším každodenným životom a nastane otázka preklenutia pracovnej činnosti, zábavy, odpočinku, kde bude hranica alebo kde si ju určíme sami.

Internetové pripojenie, ktoré vlastní prevažná väčšina opýtaných, je aj ukázkou, že tento jav pripojenia pretrváva v posledných piatich rokoch, keďže na otázku, ako dlho využívate internetové pripojenie odpovedalo 68% respondentov viac ako 2 až 3 roky.

Možnosť internetového pripojenia v terajšej dobe je takpovediac neobmedzená – dokazuje to aj odpoveď respondentov v pomere častého prihlásenia. Najčastejšie sa respondenti prihlasujú doma, zo školy, ale časté je i využívanie prihlásenia od známych a wifi free zone.

V jednej z ďalších zodpovedaných otázok vidíme prelom informatizačnej doby, keď čas strávený za PC má stúpajúcu tendenciu.

Činnosť, ktorá je jednoznačne využívaná na PC u respondentov je komunikácia – chat a využívanie komunikácie na sociálnych weboch . Ďalšou činnosťou najčastejšou je vyhľadávanie informácií a potom používanie internetu a PC na vzdelávanie – ďalej čítanie periodík a využívanie k zábave.

Internet nám prináša aj nový spôsob nákupu, ale túto možnosť v prevažnej miere respondenti nevyužívajú. Jediný artikel nákupu sú najčastejšie knihy, oblečenie a elektronika

Na otázku využívania internetu - ako často využívajú respondenti IKT na zlepšovanie prípravy k štúdiu, 77% respondentov si myslí, že využívanie IKT je pre nich prínosom. V rámci výučby respondenti stále uprednostňujú vo vysokej miere osobný – kontaktný prístup vo výučbe.

V otázke smerujúcej k návratu čítania kníh je vidieť rozdiel v tom, že študenti sa zaoberajú vo väčšej miere len štúdiom odbornej literatúry, skript, VŠ učebníc, ktoré považujú za potrebné k štúdiu a množstvo a kvalita čítanej prózy a poézie klesá.

Otázka zameraná na „spol’ahnutie sa, že všetko je na webe“ evokuje zamyslenie nad využívaním internetu. 91 respondentov odpovedalo, že ak si nevedia na niečo spomenúť, spol’ahnú sa na internet.

Nasledujúca otázka zisťovala možnosti využívania internetu a vyhľadávania – spôsoby vyhľadávania pomocou operátorov v rozšírenom vyhľadávaní. Za príklad sme si zobrali vyhľadávač google. Respondenti tvrdia, že vo väčšej miere operátory vyhľadávania poznajú a používajú. Zo skúsenosti pedagóga a v rámci implementácie výučbovej hodiny, ktorá sa zaoberá vyhľadávaním a orientáciou na internete, väčšina študentov nepoužívala operátory a ani nevedeli vymenovať základne operátory.

Zameranie dotazníkovej položky na využívanie internetu a IKT bola našim zámerom, a preto bola aj položená otázka týkajúca sa návštevnosti e-knižníc a periodík. Z odpovedí respondentov vyplýva, že študenti nevedia zadefinovať, čo znamená presne pojem periodiká a e-knižnice. Skúsenosti nám ukazujú, že v rámci výučby po danom vysvetlení termínu – periodiká respondenti navštevujú pravidelne.

V rámci využívania internetu súčasná doba nám ponúka aj možnosť vyhľadávať a sťahovať rôzne typy súborov a informácií, čo sa do určitej miery týka aj porušovania autorských práv. Ako najviac frekventované, respondenti uvádzajú sťahovanie rôznych dokumentov, ako aj hudby a filmov.

Z nášho pohľadu pedagógov je miera znalostí a zručností z daných programov Office a používania PC respondentmi, študentmi nadnesená. Úroveň študentov je na oveľa nižšej znalostnej úrovni. Tu považujeme za vhodné efektívne a kvalitne pedagogicky pôsobiť na uvedomenie si svojich zručností a možností zdokonaľiť sa, ale nie nadhodnocovať svoje schopnosti.

Súbor otázok zameraných na najčastejšie využívanie internetu respondentmi - využívanie sociálnych webov, smeroval k zisteniu, či vedia, čo znamená pojem sociálny web. Výsledky nám ukazujú, že 91% respondentov to nevedelo. Následne nadväzovala aj ďalšia otázka, či sú respondenti prihlásení na „sociálny web“ ako je facebook, pokec a iné. Na facebooku je 10 z opýtaných, na pokec sa prihlásilo 17, a na facebook aj pokec je prihlásených 76 respondentov. Facebook a pokec patria k najrozšírenejším sociálnym webom.

To, čo hľadajú mladí na sociálnych weboch vo vysokom zastúpení, je komunikácia so známymi, hľadanie priateľov, zábavy a podobne.

Posledné dotazníkové položky sú zamerané na vnímanie opýtaných o zneužití osobných dát na internete, o uvedomení si možnosti, že dané servery si údaje ukladajú takpovediac navždy. Respondenti vnímajú tento jav negatívne a sú si vedomí v počte 57%, že môžu byť ich dáta zneužitú. Kedy si stanovíme hranicu toho, čo všetko chceme, aby bolo o nás na internete zverejnené a zachované?

Odporúčania pre prax

- Sústreďovať sa na pozitívne ovplyvňovanie mladých a dohliadať, aby správne využívali IKT a internet.
- Upriamiť pozornosť mladých ľudí na dôležitosť uvedomenia si pozitív, ale aj negatív fenoménu zvaného internet, tak, aby dokázali vnímať a uviesť si hranice svojho súkromia a svojej osobnosti.
- Motivovať študentov k neustálemu vzdelávaniu sa a napredovaniu, naučiť ich definovať a spoznávať zmysluplnosť a skutočné funkcie

internetu a základných PC aplikácii / MS Windows, MS Office a pod./ a viesť ich k rozširovaniu si vedomostí a zručností k budúmu povolaniu.

Záver

Internet sa používa niekoľkými spôsobmi, ktoré mládež preferuje, ako je počúvanie hudby, pozeranie filmov, hranie hier, hľadanie informácií a chat, čo má tiež vplyv na ich sociálne vnímanie a komunikáciu. Kedy spĺňa počítač a internet skutočnú, či pravú funkciu vzdelávania? Je dôležité zamyslieť sa nad skutočnosťou, či sú študenti pripravení prijímať rýchlo napredujúci vývoj. A zároveň, do akej miery sú pedagógovia schopní efektívne implementovať IKT do výchovno-vzdelávacieho procesu. To, čo bol v minulosti komunikačný problém geografický, v dnešnej dobe sa stiera a rozmáha do globálnej miery, iba médium komunikácie sa zmenilo. Budeme sa vedieť odlúčiť od počítača a stanoviť si hranicu medzi pracovnými povinnosťami alebo nasadením a rodinou. Necháme v nás narásť nový typ rodiny - „Teleworking“? Otázkou zostáva: „Vieme sa odstrihnúť“?

Literatura

- [1] Schizofrenické pôsobenie: blog, Facebook a iné sociálne siete.
<http://spravodaj.madaj.net/view.php/2008/11-schizofrenicke-posobenie-blog-facebook-a-ine-socialne-siete> (navštívené dňa 18.8. 2009)
- [2] Online marketing: Blogy, sociálne siete a virtuálne svety.
http://www.seesame.com/sk/portal_pr/media_o_pr/trend-blogy.php
(navštívené dňa 15.8. 2009)
- [3] Facebook, Plaxo a Google vstúpili do DataPortability Workgroup.
<http://blog.synopsi.com/2008-01-08/facebook-plaxo-a-google-vstupili-do-dataportability-workgroup> (navštívené dňa 12.8. 2009)
- [4] Aký bude web v roku 2020? <http://pocitace.sme.sk/c/3250757/aky-bude-web-v-roku-2020.html> (navštívené dňa 2.9. 2009)
- [5] Program PowerPoint ako sociálny fenomén.
<http://pocitace.sme.sk/c/1124081/program-powerpoint-ako-socialny-fenomen.html> (navštívené dňa 2.9. 2009)
- [6] Ilievová, L., Botíková, A.: Negace efektivní komunikace v paliativní péči, Praha: Mladá fronta, Sestra č.6, 2009. s. 27-28. ISSN 1210-0404

Kontaktná adresa autorov:

Mgr. Michal Rafajdus

Katedra zdravotníckeho manažment a jazykov

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Trnavská univerzita v Trnave

Univerzitné nám. 1

918 43 Trnava

mrafajdus@truni.sk